

Határozatok Tára

JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. szeptember 3.¹

C-445/19. sz. ügy

**Viasat Broadcasting UK Ltd
kontra
TV2/Danmark A/S,
Dán Királyság**

(az Østre Landsret [keleti fellebbviteli bíróság, Dánia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Állami támogatások – Állami műsorszolgáltató társaságok – Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése – Általános gazdasági érdekű szolgáltatások – A belső piaccal összeegyeztethető állami támogatás – Jogkövetkezmények – Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése – A bejelentés elmulasztása – Támogatás jogellenességének időszaka tekintetében felszámítandó kamat megfizetésének kötelezettsége – Valamely támogatás jogellenes végrehajtásából eredő versenyelőny – A kamatok kiszámításához figyelembe veendő összegek”

I. Bevezetés

1. Ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem ismét a dániai közszolgálati műsorszolgáltatás közpénzből nyújtott támogatások útján történő finanszírozására vonatkozik, amely már az uniós bíróságok több határozatának tárgyát képezte. E határozatok szerint jogerősen megállapítást nyert, hogy a TV2/Danmark A/S (a továbbiakban: TV 2) javára hozott állami finanszírozási intézkedések a belső piaccal összeegyeztethető támogatásnak minősülnek.²

2. Ugyanakkor nem jelentették be a Bizottságnak ezeket a végrehajtásuk előtt. Az alapeljárás most arra a kérdésre keresi a választ, hogy e formálisan jogellenes támogatás kedvezményezettje emiatt köteles-e kamatot fizetni Dánia részére a Bizottság általi jóváhagyásáig terjedő időszakra. A Bizottság erre vonatkozóan kialakította a jogellenes támogatás kamata fogalmát.³

¹ Eredeti nyelv: német.

² 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178); 2017. november 9-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítélet (C-649/15 P, EU:C:2017:835); Bizottság kontra TV2/Danmark ítélet (C-656/15 P, EU:C:2017:836); Viasat Broadcasting UK kontra TV2/Danmark ítélet (C-657/15 P, EU:C:2017:837).

³ Az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról szóló közlemény (HL 2009. C 85., 1. o.) 39. és azt követő pontjai.

3. A jogellenes támogatás kamatának megfizetésére vonatkozó kötelezettséget főszabály szerint azokban az esetekben is el kell ismerni, amikor a támogatást, mivel összeegyeztethető a belső piaccal, nem kell visszatéríteni.⁴ Ezen eljárásban azonban a Hollandia és Ausztria által támogatott TV 2 és Dánia úgy érvel, hogy a szóban forgó támogatás az általános gazdasági érdekű szolgáltatások ellentételezését képezi, aminek szintén ki kellene hatnia a jogellenes támogatás kamatának megfizetésére vonatkozó kötelezettségre.

II. Jogi háttér

4. Az EUMSZ 108. cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet⁵ (a továbbiakban: 2015/1589 rendelet) 16. cikke⁶ rendelkezéseket tartalmaz a támogatás visszatérítésére. A (2) bekezdése a következőképpen szól:

„A visszatérítési [helyesen: visszatérítettési] határozat szerint visszatérítésre kerülő támogatás magában foglalja a Bizottság által megfelelő kamatlábbal meghatározott kamatot. A kamat attól a naptól esedékes, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották, addig a napig, amíg visszafizetésre nem került.”

III. A tényállás és az alapeljárás

5. A TV 2 dán közszolgálati műsorszolgáltató társaság 1995 és 2002 közötti közpénzekből nyújtott finanszírozása több közigazgatási és bírósági eljárás tárgyát képezte.

6. A szóban forgó időszakban a TV 2 az előfizetési díjak mellett a televíziós reklámidők értékesítéséből tett szert bevételre. E bevételeket alkalmi jelleggel a TV 2 Reklame A/S független állami tulajdonú társaság termelte ki, és a nyereséget részben egy alapon keresztül továbbították a TV 2-nek, részben pedig közvetlenül kifizették a TV 2-nek.

7. A TV 2 műsorszolgáltató kilenc független vállalkozásból áll: nyolc regionális állomásból és egy országos vállalkozásból. A szóban forgó időszakban a TV 2-t törvény kötelezte országos és regionális televíziós műsorok gyártására és mind az országos, mind a regionális állomásokon keresztül történő sugározásra.

8. Maguk a regionális állomások nem termeltek bevételt, azokat a TV 2 finanszírozta. Erre a TV 2-t ugyancsak törvény kötelezte.

4 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 52. és 55. pont, valamint a rendelkező rész 1. pontja).

5 HL 2015. L 248., 9. o.

6 A 2015/1589 rendelet 2015. október 14-i hatálybalépésekor felváltotta az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendeletet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.), amelynek 14. cikkének (2) bekezdése azonos szöveggel átvette az új 16. cikk (2) bekezdését.

9. Dánia nem jelentette be a Bizottságnak az előfizetési díjakból és a reklámbevételekből származó finanszírozást. Miután a Törvényszék megsemmisítette a Bizottság 2004-ben elfogadott első határozatát,⁷ a Bizottság egy 2011-ben lefolytatott újabb vizsgálatot⁸ követően hozott határozatot (a továbbiakban: 2011. évi határozat), amely szerint a TV 2 finanszírozási intézkedései az 1995 és 2002 közötti évekre vonatkozóan az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével jogellenesen végrehajtottak, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerint azonban teljes egészében összeegyeztethetők voltak a belső piaccal. Ezt a határozatot a Bíróság végérvényesen helybenhagyta.⁹

10. Az alapeljárás felperese, a Viasat Broadcasting UK Ltd (a továbbiakban: Viasat), a szóban forgó támogatások bejelentésének hiányára hivatkozva kéri annak megállapítását, hogy a TV 2 köteles megfizetni a jogellenes támogatás kamatát 1 746 300 000 dán korona (DKK) (hozzávetőleg 234 623 606 euró) összegben a támogatás folyósítása és a támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségéről 2011-ben hozott végleges bizottsági határozat meghozatala közötti időszakra.

11. E kamatok számítási alapja a támogatásnak minősített finanszírozási intézkedések összege, beleértve tehát a TV 2 által reklámbevételek címén kapott összegeket és a TV 2 által a regionális állomásainak juttatott összegeket is.

12. A TV 2 védekezik e követeléssel szemben. Úgy véli, hogy az ehhez az ügyhöz hasonló esetben, amikor az általános gazdasági érdekű szolgáltatások ellentételezéseként kifizetett, be nem jelentett támogatás az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében összeegyeztethető a belső piaccal, és így azt nem kell visszafizetni, a jogellenes támogatás kamata sem vethető ki. Lényegében azzal érvel, hogy ilyen esetekben az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével ellentétes az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési és standstill-kötelezettség alkalmazása, de a kamatfizetési kötelezettség azonban mindenképpen valamely valós jogtalan előny fennállásához kapcsolódik. Márpedig ebben az esetben nem ez a helyzet.

IV. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem és a Bíróság előtti eljárás

13. A 2019. május 29-i, a Bírósághoz 2019. június 6-án érkezett végzésével az Østre Landsret (keleti fellebbviteli bíróság, Dánia) az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

1. Kötelesek-e a nemzeti bíróságok a támogatások kedvezményezettjeit a [támogatás jogellenességének időszaka tekintetében felszámítandó kamat] megfizetésére kötelezni (lásd a CELF-ítéletet) a jelen ügyhöz hasonló olyan ügyben is, amelyben a jogellenes állami támogatás a közszolgáltatásért járó olyan ellentételezésnek minősült, amellyel kapcsolatban később megállapították, hogy az az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján összeegyeztethető a belső piaccal, és amelyben a jóváhagyást a közszolgáltatást nyújtó vállalkozás egésze általános pénzügyi helyzetének, ezen belül a tőkésítetttségének értékelése alapján adták meg?
2. Kötelesek-e a nemzeti bíróságok a támogatások kedvezményezettjeit a [támogatás jogellenességének időszaka tekintetében felszámítandó kamat] megfizetésére kötelezni (lásd a CELF-ítéletet) azon összegek után is, amelyeket a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között közjogi kötelezettség alapján a támogatás kedvezményezettje kapcsolt vállalkozásoknak utalt át, amelyeket azonban a Bizottság végleges határozatában az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás kedvezményezettjét megillető előnynek minősített?

⁷ A Törvényszék 2008. október 22-i TV2/Danmark és társai kontra Bizottság ítélete (T-309/04, T-317/04, T-329/04 és T-336/04, EU:T:2008:457).

⁸ A 2011. április 20-i COM 2011/839/EU határozat (HL 2011. L 340., 1. o.).

⁹ 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178); 2017. november 9-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítélet (C-649/15 P, EU:C:2017:835); Bizottság kontra TV2/Danmark ítélet (C-656/15 P, EU:C:2017:836); Viasat Broadcasting UK kontra TV2/Danmark ítélet (C-657/15 P, EU:C:2017:837).

3. Kötelesek-e a nemzeti bíróságok a támogatások kedvezményezettjeit a [támogatás jogellenességének időszaka tekintetében felszámítandó kamat] megfizetésére kötelezni (lásd a CELF-ítéletet) azon állami támogatás után is, amelyet a támogatás kedvezményezettje a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között állam által ellenőrzött vállalkozástól kapott azzal, hogy ez utóbbi vállalkozás erőforrásai részben a támogatás kedvezményezettje szolgáltatásainak értékesítéséből erednek?

14. A Bíróság előtti eljárás során a Viasat, a TV 2, a Dán Királyság, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztett elő, és írásban válaszoltak a Bíróság által feltett egyéb kérdésekre.

V. Jogi értékelés

15. A kérdést előterjesztő bíróság három kérdést terjeszt elő, amelyek arra irányulnak, hogy meg kell-e fizetnie a TV 2-nek a jogellenes támogatás kamatát a támogatások bejelentésének hiánya miatt a támogatás nyújtásától a Bizottság 2011. évi végleges határozatáig terjedő időszakra, és ha igen, milyen összegben.

16. E tekintetben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés keretében tisztázni kell, hogy a jogellenes támogatás kamatának megfizetésére irányuló kötelezettség, amelynek kiindulópontja a Szerződéssel ellentétes támogatások bejelentésének elmaradása (erről lásd az A. pontot), alkalmazandó-e az előzetes bejelentés nélkül, de az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének (erről lásd a B. pontot) megfelelően nyújtott támogatásokra is. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett és együttesen vizsgálendő második és harmadik kérdés tárgya azon összegek, amelyeket adott esetben figyelembe kell venni a jogellenességi kamatok számításakor (erről lásd a C. pontot).

A. Előzetes észrevétel

17. Valamely támogatás alakilag jogellenes, ha azt az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt eljárási szabály megsértésével nyújtották.¹⁰ Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése az EUMSZ által az állami támogatások területén bevezetett ellenőrzési rendszer szerves része. E rendszer keretében a tagállamok kötelesek egyrészt bejelenteni a Bizottságnak minden, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatás nyújtására vagy módosítására irányuló intézkedést, másrészt az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése harmadik mondata szerint nem hajthatják végre az ilyen intézkedéseket mindaddig, amíg a Bizottság arról nem hozott végleges határozatot.¹¹

18. Ez a bejelentési és standstill-kötelezettség annak biztosítására irányul, hogy valamely támogatás hatásai ne érvényesülhessenek azt megelőzően, hogy a Bizottság részletesen megvizsgálta volna a projektet, és adott esetben észszerű határidőn belül megindította volna a hivatalos vizsgálati eljárást.¹² Ez biztosítja, hogy soha ne nyújthassanak a belső piaccal összeegyeztethetetlen támogatást.¹³

19. Kétségtelen, hogy vannak kivételek ezen elv alól. Így a 651/2014/EU rendelet¹⁴ 3. cikke mentesíti az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt feltételeknek megfelelő támogatásokat. Az említett rendelet (7) preambulumbekkezdése ugyanakkor hangsúlyozza e mentesség kivételes jellegét, és egyértelművé teszi, hogy minden más támogatás az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozik.

¹⁰ A 2015/1589 rendelet 1. cikkének f) pontja.

¹¹ 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet (C-349/17, EU:C:2019:172, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹² 1990. február 14-i, Franciaország kontra Bizottság ítélet (C-301/87, EU:C:1990:67, 17. pont); 2008. február 12-i CELF és Ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 36. pont).

¹³ 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 47. pont).

¹⁴ A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i bizottsági rendelet (HL 2014. L 187., I. o.).

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés

20. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével az Østre Landsret (keleti fellebbviteli bíróság) lényegében arra vár választ, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek-e a jogellenes támogatás kedvezményezettjét a jogellenes támogatás kamatának megfizetésére kötelezni még akkor is, ha a Bizottság a támogatást utólag az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével összhangban a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította azzal az indokkal, hogy az az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezését képezi, és ezért azt nem kell visszatéríteni.

21. Ezzel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés a CELF¹⁵ ítélethez kapcsolódik: Ott a Bíróság megállapította, hogy a jogellenes támogatás kamatát ki kell vetni, ha az állami támogatást a bejelentési kötelezettség megsértésével fizették ki, a támogatást a Bizottság azonban utólag az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította.¹⁶ Végső soron tehát azt kell tisztázni, hogy az az indok, amely miatt valamely támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek ítélnék, hatással van-e a jogellenes támogatás kamatának megfizetésére vonatkozó kötelezettségre.

1. Alapelv: Kizárólag a formálisan jogellenes támogatások vonatkozásában áll fenn kamatfizetési kötelezettség

22. A jogellenesség támogatás kamatának megfizetésére vonatkozó kötelezettség a másodlagos jogból, a 2015/1589 rendelet 16. cikkének (2) bekezdéséből és a 659/1999 rendelet 14. cikkének (2) bekezdéséből következik.¹⁷ E szabályozás ugyan kifejezetten csak arra a helyzetre vonatkozik, amikor valamely támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal, így azt vissza kell téríteni. A jogellenesség időszakára, a támogatás nyújtása és a Bizottság végleges határozata közötti időszakokra tehát kamatot kell fizetni.

23. Márpedig a CELF ügyben a Bíróság úgy határozott, hogy a jogellenes támogatás kamatának megfizetésére vonatkozó kötelezettség akkor is fennáll, ha a támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése értelmében összeegyeztethető a belső piaccal, és azt nem követelik vissza.¹⁸

24. Ezen ítélkezési gyakorlatot főszabály szerint valamennyi, a belső piaccal összeegyeztethető, de jogellenes támogatásra alkalmazni kell, függetlenül azok összeegyeztethetőségének háttérétől. Amennyiben a dán és a holland kormány különösen arra hivatkozik, hogy a CELF ügy ítélkezési gyakorlatát nem szabad figyelembe venni az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolódó jogellenes támogatásokra vonatkozó eltérő összeegyeztethetőségi ok miatt, e kifogásoknak nem lehet helyt adni.

25. A kamatkötelezettség jogalapja ugyanis az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt eljárásjogi rendelkezés megsértése. Ez az eljárási szabálytalanság a bejelentési és standstill-kötelezettség be nem tartása esetén áll fenn, függetlenül attól, hogy a támogatás összeegyeztethető-e a belső piaccal, vagy sem. Az eljárás, amelynek részét képezi a bejelentési és standstill-kötelezettség, éppen annak megállapítását célozza, hogy az intézkedés támogatásnak minősül-e, és adott esetben összeegyeztethető-e a belső piaccal. Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének előírásai ezért megelőzik az összeegyeztethetőségről szóló határozatot.

15 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79).

16 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 55. pont).

17 Az ebben az ügyben releváns időpontban a 659/1999/EK rendelet hatályban volt; e rendelet helyébe a 2015/1589 rendelet lépett, amely azonos szöveggel vette át a jogellenesség támogatás kamatára vonatkozó szabályozást.

18 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 52. pont).

26. Az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottságnak a vizsgálati eljárás végleges határozatának minősülő, az összeegyeztethetőségre vonatkozó határozata nem orvosolja megfelelő módon az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt tilalom megsértését,¹⁹ következésképpen nincs hatással a támogatás jogellenességére. Minden más értelmezés az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése harmadik mondatának figyelmen kívül hagyását segítené elő, és megfosztaná ezt a rendelkezést a gyakorlati érvényesülésétől.²⁰ Ha ugyanis egy adott támogatási terv esetében – függetlenül attól, hogy összeegyeztethető-e a belső piaccal, vagy sem – az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértése nem vonna maga után jelentősebb hátrányokat vagy szankciókat, mintha e rendelkezést betartották volna, a tagállamok arra való ösztönzése, hogy bejelentsék a támogatást, és megvárják az összeegyeztethetőségről szóló határozatot, – és ezzel együtt a bizottsági ellenőrzés hatékonyság – jelentősen csökkenne.²¹

27. Az ilyen értelmezés ezenfelül a hatáskörök eltolódásával járna. Az állami támogatások ellenőrzési rendszerében ugyanis a nemzeti bíróságok feladata a jogalanyok jogainak védelme az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt tilalom esetleges megsértésével szemben, és adott esetben a támogatás jogellenes mivoltának hatásait orvosolni.²² Ezzel szemben a Bizottság azt bírálja el, hogy valamely támogatási intézkedés összeegyeztethető-e a belső piaccal.²³ Ha a Bizottság kedvező határozata azzal a hatással járna, hogy orvosolja az eljárási szabálytalanságot, a Bizottság közvetetten a támogatás kedvezményezettjének különböző versenytársaival szemben elkövetett jogsértésről is határozna,²⁴ megfosztva őket a nemzeti bíróságok előtti jogi védelem lehetőségétől.

28. A fentiekből következik, hogy az eljárási szabálytalanság a támogatás belső piaccal való esetleges összeegyeztethetőségétől függetlenül fennáll. Amint azt a Bíróság nem utolsósorban a CELF ügyben hangsúlyozta, az uniós jog megköveteli, hogy a nemzeti bíróságok olyan intézkedéseket hozzanak, amelyek alkalmasak a jogellenesség hatásainak hatékony orvoslására.²⁵

29. A Bíróság szintén a CELF ügyben a jogellenes támogatás kamatának megfizetését e megszüntetés jogszerű eszközeként határozta meg.²⁶ A nemzeti bíróságok ugyanis főleg a jogalanyok jogait kötelesek megvédeni a támogatás jogellenességéből eredő jogsértésekkel szemben.²⁷

30. A standstill-kötelezettség megsértése versenyelőnyhöz juttatja a jogellenes támogatás kedvezményezettjét, ami együtt jár az ugyanazon a piacon működő harmadik személyek jogainak megsértésével. Ez az előny lehet pénzügyi természetű, mivel úgy kell tekinteni, hogy a támogatás kedvezményezettjének e támogatást egyébként a vizsgálati eljárás és az azzal járó intézkedés felfüggesztése során máshonnan kellett volna beszereznie. Ezt az általános gazdasági érdekű szolgáltatók is általában aktualizált kamatozású kölcsön formájában tehették volna meg, ami a szolgáltatókat piaci kamatlábbal számított kamattal terhelné.²⁸ Még ha ezekben az ágazatokban ugyan

19 1991. november 21-i *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon* ítélet (C-354/90, EU:C:1991:440, 16. pont); 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 40. pont).

20 1991. november 21-i *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon* ítélet (C-354/90, EU:C:1991:440, 16. pont); 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 40. pont).

21 2006. október 5-i *Transalpine Ölleitung in Österreich* ítélet (C-368/04, EU:C:2006:644, 42. pont).

22 2006. október 5-i *Transalpine Ölleitung in Österreich* ítélet (C-368/04, EU:C:2006:644, 38. és 44. pont); 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 38., 41. és 46. pont).

23 2006. október 5-i *Transalpine Ölleitung in Österreich* ítélet (C-368/04, EU:C:2006:644, 38. pont); 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 38. pont).

24 Vö. 2006. október 5-i *Transalpine Ölleitung in Österreich* ítélet (C-368/04, EU:C:2006:644, 41. pont).

25 2006. október 5-i *Transalpine Ölleitung in Österreich* ítélet (C-368/04, EU:C:2006:644, 47. és 48. pont); 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 46. pont).

26 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 52. pont).

27 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 38. és 39. pont).

28 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 51. pont).

gyakran olyan állami tulajdonban lévő vállalkozások működnek is, amelyeket az állam tőkeemelések útján is finanszírozhat, csak a piaci kamatozású kölcsön minősül olyan finanszírozási lehetőségnek, amely nem tartozik az állami támogatások körébe, tehát azt *ad hoc* jelleggel és előzetes közigazgatási eljárás nélkül is rendelkezésre lehet bocsátani.

31. Ezenkívül a korai támogatásnyújtás előnye abban is rejlik, hogy a támogatás kedvezményezettjének versenytársai a közös piaccal összeegyeztethető támogatás hatásainak korábban vannak kitéve, mint azzal az eljárással betartása esetén szembesülnének, ami javítja ezzel a kedvezményezett versenyhelyzetét a többi piaci szereplővel szemben a jogellenesség időszakában.²⁹

32. Ez az előny, amelyet a Bíróság a közszolgáltatáshoz nem kapcsolódó piac vonatkozásában állapított meg, az általános gazdasági érdekű szolgáltatóknak is kedvez. Az EUMSZ 14. cikk és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése ugyanis egyértelművé teszi, hogy alapvetően ezen a területen is létezik verseny, és az kívánatos is. Nem utolsósorban ennek az ügynek a tényállása is azt mutatja, hogy ez az értékelés megfelel az itt érintett műsorszolgáltatási piacon fennálló valós helyzetnek is. A Viasat magánvállalkozásként versenyben áll a közszolgáltatási TV 2-vel. A szolgáltatás nyújtásával megbízott vállalkozás tehát versenyhelyzetben van, amelyet javít az a tény, hogy már rendelkezik a műsorok készítéséhez szükséges pénzügyi forrásokkal abban az időpontban, amikor a Bizottság még nem határozott a támogatásról. A televíziózás területén az ilyen eszközöknek különösen a kizárólagos közvetítési jogok versenyében lehet jelentőségük.

33. Ennek fényében el kell utasítani a TV 2, valamint a dán és a holland kormány azon kifogásait is, amelyek szerint ebben az ügyben a TV 2-nél nem keletkezett jogtalan előny a korai támogatásnyújtás révén, illetve azt az eseti vizsgálat során meg kellett volna állapítani. Érvelésük indokolásaként a felek lényegében azzal érvelnek, hogy a TV 2 nem részesült támogatás révén túlkompensációban, amit figyelembe kell venni a korai támogatásnyújtás hatásának értékelése során is.

34. Az ezen indítvány 31. pontjában kifejtett, az eljárás szabálytalanságából eredő korai hozzáférés kedvezménnyel nem állhat szemben azonban e kifogás, amely tematikusan a támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének kérdéséhez, és ennél fogva az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében említett esethez kapcsolódik. A tényállásban szereplő előnyt ugyanis meg kell különböztetni a jogellenes támogatás nyújtásából származó előnytől. Míg az első a támogatás anyagi feltétele, amelynek fennállását a Bizottságnak bizonyos kritériumok alapján kell megállapítania, a második olyan előny, amely nem tesz szükségessé eseti vizsgálatot, mivel a potenciális versenytársakhoz képest kedvezőbb helyzet már az állami források rendelkezésre állásából következik, és nem függ attól, hogy a Bizottság az intézkedést a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította-e. Még ha ugyan indokolt is az intézkedés, arra csak szabályszerű eljárásban kerülhet sor.³⁰

35. Ennek fényében rögzíteni kell azt az elvet, miszerint az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdéséből eredő bejelentési és standstill-kötelezettség megsértésével nyújtott támogatás – a belső piaccal való esetleges összeegyeztethetőségétől függetlenül – kiváltja a jogellenes támogatás kamata megfizetésének kötelezettségét, mivel a korai támogatásnyújtás jogtalan előnyt biztosít a támogatás kedvezményezettje számára.

29 2008. február 12-i CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet (C-199/06, EU:C:2008:79, 50. és 51. pont).

30 Vö. 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet (C-349/17, EU:C:2019:172, 98. pont).

2. Nem képeznek kivételt az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásához nyújtott támogatások

36. Felmerül azonban a kérdés, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat az európai szerződések, különösen az EUMSZ 14. cikk és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján megillető előnyben részesítés révén szükségessé válik-e az ezen elv alóli kivétel. A TV 2 és az osztrák kormány kifogásai ebben a körben mozognak. Kifogásaikban arra hivatkoznak, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezések, a kamatkötelezettség azonban semmiképp sem alkalmazható abban a körben, ahol a jogszabály vagy a kötelezettség akadályozza az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtását.

37. Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében a Szerződések szabályait, különösen a versenyszabályokat kell alkalmazni az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott vállalkozásokra, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását.

38. Az EUMSZ 14. cikk értelmében – az EUSZ 4. cikk, valamint az EUMSZ 93., EUMSZ 106. és EUMSZ 107. cikk sérelme nélkül – figyelembe véve az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak az Unió közös értékeiben elfoglalt helyét, valamint a társadalmi és területi kohézió előmozdításában betöltött jelentőségét, az Unió és a tagállamok a Szerződések hatálya alatt fennálló hatáskörük keretében biztosítják, hogy az alapelveket és – különösen gazdasági és pénzügyi jellegű – feltételeket e szolgáltatások működése érdekében úgy alakítsák ki, hogy eleget tehessenek a feladataiknak.

39. A Szerződésekhez csatolt, az általános érdekű szolgáltatásokról szóló 26. jegyzőkönyv³¹ és a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről szóló 29. jegyzőkönyv³² megerősíti ezt a két rendelkezést.³³

40. A formálisan jogellenes támogatások utáni kamatfizetési kötelezettség érintheti az általános gazdasági érdekű szolgáltatás biztosításának a célját. E céllal, végső soron tehát az említett elsődleges jogi normákkal lenne ugyanis összeegyeztethetetlen, ha a támogatás kedvezményezettjét – a kamatfizetési kötelezettség révén – véglegesen megfosztják az említett szolgáltatások nyújtásához szükséges pénzeszközöktől.

41. Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése ugyanakkor két lehetőséget hagy nyitva arra, hogy meggátolja az ilyen típusú szolgáltatások pénzügyi támogatása esetén az állami támogatások tilalmának érvényesülését, és hogy a kamatkötelezettséget megfelelő arányba állítsa az általános gazdasági érdekű szolgáltatások biztosításával: Először is az Altmark Trans ítéletben³⁴ meghatározott kritériumok szerint bizonyos állami támogatási intézkedések nem minősülnek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatásnak, másodsor pedig a Bizottság engedélyezhet olyan támogatási intézkedéseket, amelyek nem felelnek meg e kritériumoknak, vagyis támogatásnak minősülnek.

42. Ha a kamatfizetési kötelezettség miatt finanszírozási hiány keletkezik a szolgáltatásnyújtásra vonatkozóan, a tagállam e különleges támogatásokat illetően megvizsgálhatja, hogy az Altmark Trans ítéletben³⁵ meghatározott kritériumok szerint megtérítheti-e a szolgáltatónak a kamatok költségét annak érdekében, hogy lehetővé tegye a szükséges szolgáltatások nyújtását. Ebben az esetben a szolgáltatásnyújtás továbbra is biztosított. Az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal tehát nem ellentétes a kifizetett kamat visszatérítése.

31 HL 2010 C 83., 308. o.

32 HL 2010 C 83., 312. o.

33 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178, 36. és 37. pont).

34 2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet (C-280/00, EU:C:2003:415).

35 2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet (C-280/00, EU:C:2003:415, 88–93. pont); lásd még: 2017. március 8-i Viasat Broadcasting UK kontra Bizottság ítélet (C-660/15 P, EU:C:2017:178, 26. pont).

43. Ha a szolgáltatónak a kamatokat megtérítő intézkedés nem felel meg az Altmark-kritériumoknak, az érintett tagállam megadhatja a szükséges eszközöket támogatásként, amelyhez azonban a Bizottság előzetes engedélye szükséges.³⁶ E támogatás az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megfelelően összeegyeztethető lenne a belső piaccal, mivel a kamatok pénzügyi terhe jogilag vagy ténylegesen akadályozza a rábízott szolgáltatások teljesítését.

44. Ezzel a megoldással szemben fel lehetne ugyan vetni, hogy pusztán az alaki követelményeknek való megfelelés érdekében az engedélyezett kifizetés kedvezményezettje köteles a tagállam részére annak egy részét kamat formájában visszafizetni, csak azért, hogy ezt követően újból visszakapja ezt az összeget új támogatás révén. Ennek fényében felmerül a kérdés, hogy egyedi esetekben az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásához engedélyezett jogellenes támogatások kamatainak felfüggesztése nem felelne-e meg jobban az érintettek anyagi jogi helyzetének.

45. Végeredményben az ilyen eljárást el kell utasítani. Először is ez ellentétes a vizsgálati hatásköröknek az állami támogatások szabályozási területén való megosztásával. A jogellenes támogatás kamatának „felfüggesztése”³⁷ ugyanis valójában a kamat elengedésének, következésképpen támogatásnak minősül abban az esetben, ha az Altmark Trans ítéletben meghatározott feltételeket nem tartják be. A belső piaccal való összeegyeztethetőségének az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján történő vizsgálata kizárólag a Bizottság feladata, és azt egyedi esetekben a nemzeti bíróságok sem folytathatják le.

46. Ehhez járul, hogy a bejelentési és standstill-kötelezettség, amelynek a kamatfizetési kötelezettség biztosítja a tényleges érvényesülését, a fent említett célok³⁸ kívül a támogatás kedvezményezettje versenytársainak jogait is védi. Ez a szempont nem válik meghaladottá, ha a támogatás a belső piaccal összeegyeztethetőnek bizonyul, és még a kamatokat is visszafizetik a kedvezményezettnek.

47. Egyébiránt a versenytársaknak az európai támogatási programok keretében biztosított eljárási jogai különös jelentőséggel bírnak. Egyrészt jelentősen hozzájárulhatnak az állami támogatások ellenőrzésének hatékonyságához. Másrészt a támogatások tilalmának célja a torzulásmentes verseny védelme, amely csak akkor korlátozható az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz nyújtott támogatásokkal, ha ez ténylegesen szükséges.

48. Az ebben az ügyben javasolt út, amely az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó kamatfizetési kötelezettség és e szolgáltatások biztosítása közötti feszültség feloldásában áll, megnövekedett adminisztratív teherrel jár ugyan, de kizár minden olyan ösztönzést az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz nyújtott támogatások tárgyában, amely az előzetes bejelentésről való lemondásra sarkallna. Ezenkívül védi a vizsgálati hatáskörök megosztását a Bizottság és a nemzeti bíróságok között az állami támogatások területén. Biztosítja a versenytársak jogait, és ügyel arra, hogy az ilyen támogatások körét szigorú ellenőrzésnek vessék alá, akár az Altmark-kritériumok keretében, akár a Bizottság általi jóváhagyás során.

49. A nemzeti bíróság azon kötelezettsége, hogy a támogatás kedvezményezettjét a jogellenes támogatás kamatának a megfizetésére kötelezze, akkor is alkalmazandó tehát, ha a jogellenes állami támogatást általános gazdasági érdekű szolgáltatások teljesítése érdekében nyújtották, és a Bizottság azt az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerint utólag a belső piaccal összeegyeztethetőnek találta a közszolgáltató vállalkozás általános gazdasági helyzetének értékelése alapján, beleértve a tőkésítését is.

³⁶ Hasonló megoldást fogadtak el már egyszer ebben az ügyben: A [TV2 A/S] feltőkésítésére vonatkozó N 313/2004. sz. állami támogatásról szóló, 2004. október 6-i C(2004) 3632 bizottsági határozat (HL 2005. C 172., 3. o.).

³⁷ Ezen indítvány 22–35. pontja.

³⁸ Ezen indítvány 18. pontja.

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdésről

50. A kamatok összegének számítási alapja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdés tárgya. E kérdésekkel a kérdést előterjesztő bíróság a jogellenes támogatás kamatának alapjául szolgáló összeg tisztázását kéri. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az ebben az ügyben vizsgált időszakban a TV 2-nek nyújtott valamennyi finanszírozási intézkedés után kamatot kell-e fizetni, vagy bizonyos intézkedések mentességet élveznek ez alól.

51. E kérdések együttesen megválaszolhatók. A kapcsolódási pontok ugyan különbözők, mivel a második kérdés a TV 2 javára hozott finanszírozási intézkedéseknek a reklámbevételekből eredő részére vonatkozik, míg a harmadik kérdés a TV 2 által a regionális állomásoknak átutalt összegekre vonatkozik. A válasz azonban mindkét kérdésre a vonatkozó rendelkezésekből és az ügy tárgyában hozott ítélezési gyakorlatból következik.

52. Eszerint a bejelentési és standstill-kötelezettség minden támogatási intézkedésre vonatkozik.³⁹ Az uniós bíróságok a reklámbevételek⁴⁰ és a TV 2 által a regionális állomásoknak átutalt összegek⁴¹ tekintetében is megerősítették, hogy teljesültek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének feltételei. Megállapítást nyer tehát, hogy a finanszírozási intézkedések ezen elemei is állami támogatásnak minősülnek.

53. Mivel a dán állam ezeket nem jelentette be szabályszerűen, és nem függesztette fel azokat a Bizottság jóváhagyásáig, az ebben az ügyben külön említett összegeket illetően szintén formálisan jogellenes támogatásokról van szó, amelyek kiváltják a jogellenes támogatás kamatára vonatkozó fizetési kötelezettséget.

54. Amint azt már jeleztem, a jogellenes támogatás kamata tekintetében az sem meghatározó, hogy magának a jogellenes támogatás kedvezményezettjének jogtalan előnye származott-e ebből, vagy fennmaradt-e ez a jogtalan előny.⁴² Közömbös tehát, hogy – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság mérlegeli – a TV 2 nem tartott vissza „nettó előnyt” azon bevételekből, amelyeket a regionális állomásoknak fizetett. A kamatfizetési kötelezettség az eljárási szabálytalanságból ered, és ellensúlyozza a korai támogatásnyújtásból származó előnyt.⁴³

55. A kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett második és harmadik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek a támogatás kedvezményezettjét a jogellenes támogatás kamatának a megfizetésére kötelezni valamennyi olyan összeg tekintetében, amelyet a Bizottság a végleges bizottsági határozatban az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnynek minősített a támogatás kedvezményezettje vonatkozásában.

VI. Véggöveztetések

56. Azt javaslom tehát, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

1. A nemzeti bíróság azon kötelezettsége, hogy a támogatás kedvezményezettjét a jogellenes támogatás kamatának a megfizetésére kötelezze, akkor is alkalmazandó, ha a jogellenes állami támogatást általános gazdasági érdekű szolgáltatások teljesítéséhez nyújtották, és a Bizottság azt az

³⁹ Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése, a 2015/1589 rendelet (2) és (5) preambulumbekkezdése, 2. és 3. cikke; 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet (C-349/17, EU:C:2019:172, 88. pont).

⁴⁰ 2017. november 9-i Bizottság kontra TV2/Danmark ítélet (C-656/15 P, EU:C:2017:836, 52. és 53. pont).

⁴¹ A Törvényszék 2015. szeptember 24-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítélete (T-674/11, EU:T:2015:684, 167–172. pont); a Bíróság 2017. november 9-i TV2/Danmark kontra Bizottság ítélete (C-649/15 P, EU:C:2017:835, 48–57. pont).

⁴² Lásd: ezen indítvány 34. pontja.

⁴³ Lásd: ezen indítvány 31. és 34. pontja.

EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerint utólag a belső piaccal összeegyeztethetőnek találta a közszolgáltató vállalkozás általános gazdasági helyzetének értékelése alapján, beleértve a tőkésítését is.

2. A nemzeti bíróság azon kötelezettsége, hogy a támogatás kedvezményezettjét a jogellenes támogatás kamatának a megfizetésére kötelezze, minden olyan összegre vonatkozik, amelyet a Bizottság végleges határozatában az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnynek minősített a kedvezményezett vonatkozásában.